Nr 213.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om offentlig arbetsförmedling m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till lag om offentlig arbetsförmedling,

dels ock i övrigt bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Förslag
till
Lag
om offentlig arbetsförmedling.

1 §.

Offentlig förmedling av arbetsanställning skall, i enlighet med bestämmelserna i denna lag, vara anordnad inom varje landstingsområde och i varje stad, som icke deltager i landsting. För sådant ändamål åligger det landsting och stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna en arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud. Under de villkor Konungen bestämmer må för landstingsområde och stad, som här avses, kunna anordnas gemensam anstalt.

De olika arbetsförmedlingsanstalterna skola, på sätt Konungen bestämmer, samverka med varandra.

2 §.

Över den offentliga arbetsförmedlingen har socialstyrelsen att, på sätt i denna lag föreskrives, utöva tillsyn.

3 §.

Arbetsförmedlingsanstalt skall stå under ledning av en styrelse, bestående av, förutom ordförande jämte suppleant för honom, minst fyra ledamöter jämte suppleanter till lika antal.

Styrelsens ordförande och suppleant för honom skola av länsstyrelsen efter samråd med socialstyrelsen för en tid av fyra år i sänder utses bland personer, vilka icke kunna anses företräda vare sig arbetsgivarnas eller arbetarnas intressen; och skall underrättelse om deras fullständiga namn och bostad, så fort ske kan, meddelas socialstyrelsen.

Övriga ledamöter i styrelsen jämte suppleanter för dem utses för en tid av fyra år i sänder av landstinget eller stadsfullmäktige. Därvid bör iakttagas:

att ett jämnt antal ledamöter utses;

att halva antalet av de sålunda utsedda jämte suppleanter kan anses företräda arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen; samt

att olika verksamhetsgrenar i möjligaste mån bliva företrädda.

Styrelsen utser en av sina ledamöter att vara kassaförvaltare.

4 §.

Ledamot eller suppleant i styrelse för arbetsförmedlingsanstalt må endast den vara, som äger att å kommunalstämma eller allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut.

Ej må annan kunna avsäga sig uppdrag, som nu nämnts, än ämbets- eller tjänsteman, vilken av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget, eller den, vilken under de fyra sistförflutna åren tjänstgjort som ledamot, eller den, vilken eljest uppgiver förhinder, som godkännes, i fråga om ordförande av länsstyrelsen och i fråga om annan ledamot av vederbörande valkorporation. Ändå att tid, för vilken styrelseledamot eller suppleant blivit vald, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut av den, som utsett honom. Avgår någon före utgången av den tid, uppdraget omfattar, utses i hans ställe ny ledamot eller suppleant för den återstående tiden.

5 §.

Länsstyrelsen utser årligen lämplig person att såsom revisor å statens vägnar deltaga i granskningen av styrelsens för arbetsförmedlingsanstalt förvaltning.

6 §.

Reglemente för arbetsförmedlingsanstalt antages av landstinget eller, i fråga om stad, som icke deltager i landsting, av stadsfullmäktige och skall för att bliva gällande godkännas av socialstyrelsen. Ändring i reglemente skall jämväl godkännas av socialstyrelsen.

Arbetsförmedlingsanstalts reglemente skall angiva:

1) anstaltens benämning;

2) den ort, där huvudkontoret skall vara beläget och styrelsen skall hava sitt säte;

3) styrelseledamöternas antal och grunderna för styrelsens beslutförhet;

4) tid för styrelsens sammanträden;

5) det sätt, på vilket kallelse till styrelsesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till styrelseledamöternas kännedom, ävensom den tid före sammanträde, då föreskrivna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna;

6) huru protokoll vid styrelsesammanträde skall föras;

7) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbärande och säkerhetshandlingar förvaras;

8) huru revision av styrelsens förvaltning skall ske; samt

9) huru den för anstaltens verksamhet erforderliga personalen skall antagas och entledigas.

7 §.

Till föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor eller avdelningskontor må icke antagas annan än den, som av socialstyrelsen godkännes såsom lämplig för befattningen.

8 §.

Arbetsförmedlingsanstalts verksamhet avser förmedling av alla slag av arbete. Förmedlingen sker kostnadsfritt; dock att om anstalt efter anmodan genom annonsering eller annorledes vidtagit särskild åtgärd, kostnaden härför må uttagas av den, som begärt åtgärdens vidtagande.

Vid arbetsförmedling skall tillses, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig. Beträffande arbetsförmedlings befattning med förmedling av arbete vid arbetsföretag till motverkande av arbetslöshet gäller vad därom må vara särskilt stadgat.

Verksamheten vid arbetsförmedlingsanstalt skall fortgå oberoende av konflikt mellan arbetsgivare och arbetare; dock må anstalten, i den mån den därom äger kännedom, lämna upplysning, huruvida arbetskonflikt råder å arbetsplats, dit arbetsanvisning sker.

Därest arbetare vägrat att antaga erbjudet arbete, skall arbetsförmedlingsanstalten omedelbart anmäla sådant förhållande till vederbörande kommunala understödsorgan samt, om arbetaren är medlem av erkänd arbetslöshetskassa, till styrelsen för dylik kassa ävensom till tillsynsmyndigheten över de erkända arbetslöshetskassorna.

9 §.

Socialstyrelsen har att vaka över att arbetsförmedlingsanstalterna ställa sig denna lag och för anstalterna gällande reglementen till efterrättelse samt att deras verksamhet utövas på lämpligt sätt. På socialstyrelsen ankommer att fastställa formulär och blanketter, som erfordras för anstalternas verksamhet, ävensom att meddela föreskrifter angående förandet av anstalternas räkenskaper.

Arbetsförmedlingsanstalt åligger att för den, som av socialstyrelsen bemyndigats granska anstaltens förvaltning, hålla räkenskaper och andra handlingar tillgängliga samt att till socialstyrelsen insända de handlingar och uppgifter rörande verksamheten, som av nämnda myndighet äskas.

10 §.

1 mom. Arbetsförmedlingsanstalt är berättigad att av statsmedel åtnjuta ersättning för nödvändiga utgifter för tryckning av sådana formulär och blanketter, som fastställts av socialstyrelsen men icke tillhandahållas av densamma, samt för post-, telegraf- och telefonavgifter.

2 mom. Har arbetsförmedlingsanstalt bekostat resa, som arbetssökande företagit för tillträdande av honom å annan ort inom riket anvisad anställning, är anstalten berättigad att därför av statsmedel erhålla ersättning med tre fjärdedelar av kostnaden för resa å plats med lägsta biljettpris, under villkor:

a) att vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd;

b) att kontanta medel icke, med mindre särskilt förhållande påkallat det, för ändamålet tilldelats den arbetssökande, utan biljett tillhandahållits honom genom anstaltens försorg; samt

c) att resekostnaden icke understigit en krona.

Ersättning för återresa, då anställning icke kommit till stånd, må utgå allenast, då särskilda omständigheter därtill föranleda.

Framgår i något fall av omständigheterna, att möjlighet och fog funnits

för att av arbetsgivaren eller arbetaren uttaga ersättning för resekostnaden, bör ersättning av statsmedel icke utgå.

3 mom. För andra utgifter än sådana, som i 1 och 2 mom. avses, äger arbetsförmedlingsanstalt, i den mån de kunna anses hava varit av behovet påkallade, av statsmedel åtnjuta ersättning med hälften av det utgivna beloppet.

Skulle för förmedling av arbete inom viss verksamhetsgren eller åt visst slag av arbetssökande särskild anordning finnas påkallad vid arbetsförmedlingsanstalt, må Konungen, där så med hänsyn till särskilt förhållande prövas skäligt, förordna, att de med anordningen förenade kostnaderna skola till mer än hälften ersättas av statsmedel. Lag samma vare beträffande kostnader, som föranledas av arbetsförmedlingsanstalternas samverkan eller av särskilda anordningar för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom.

11 §.

Statsbidrag utbetalas av socialstyrelsen på tid och sätt, som av Konungen bestämmes.

12 §.

Åsidosätter arbetsförmedlingsanstalt bestämmelse i denna lag eller i anstaltens reglemente eller giver dess verksamhet eljest anledning till anmärkning, har socialstyrelsen att hos anstaltens styrelse påkalla rättelse. Vidtages ej sådan, äger socialstyrelsen, där den ej finner anledning att i frågan först vända sig till vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, att, med innehållande helt eller delvis av ersättning av statsmedel, som eljest skolat komma anstalten till godo, hos Kungl. Maj:t anhålla om förklaring, att anstaltens rätt till sådan ersättning skall för viss tid eller tills vidare anses helt eller delvis förverkad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934, dock att, i den mån så erfordras för lagens ikraftträdande nämnda dag, 3 och 6 §§ jämväl före nämnda dag skola lända till efterrättelse.

Genom denna lag upphävas kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 319) angående bidrag av statsmedel till täckande av viss del av resekostnader för medellösa arbetssökande ävensom kungörelsen samma dag (nr 320) angående understöd av statsmedel till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller anför.

Vid behandlingen i årets statsverksproposition av frågan om anslag till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. (femte huvudtiteln punkt 8) erinrade jag, att inom socialdepartementet med biträde av särskilt tillkallade sakkunniga påginge utredning om införande av arbetslöshetsförsäkring samt att det blivande förslaget om arbetslöshetsförsäkring förutsatte en omorganisation och utvidgning av den offentliga arbetsförmedlingen. Med hänsyn därtill syntes det böra anstå med definitiv framställning till riksdagen rörande detta anslag, till dess förslaget i försäkringsfrågan kunde framläggas.

I överensstämmelse med min därom gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. för budgetåret 1933/1934 beräkna ett extra förslagsanslag av 260,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t denna dag beslutit att för riksdagen framlägga proposition med förslag till förordning om erkända arbetslöshetskassor m. m. (prop. nr 209), anhåller jag att nu få återkomma till omförmälda fråga rörande den offentliga arbetsförmedlingen. Därvid skall jag först behandla spörsmålet om erforderliga bestämmelser rörande den offentliga arbetsförmedlingen samt därefter spörsmålet rörande organisation av och anslag till nämnda förmedling.

Nuvarande organisation och gällande bestämmelser.

Till en början ber jag att få i korthet erinra om den offentliga arbetsförmedlingens *nuvarande organisation ävensom* om *gällande bestämmelser om statsbidrag* till sagda förmedling.

Den svenska offentliga arbetsförmedlingen har framvuxit ur och upprätthålles alltjämt genom rent frivilliga åtgöranden från olika kommunalsamfunds sida, närmast landsting och vissa större städer.

I samtliga län med undantag för Malmöhus län finnas länsanstalter för ändamålet, till vilka äro knutna avdelningskontor och ombud. I Malmöhus län hava på kommunalt initiativ upprättats självständiga anstalter dels i stä-

derna Malmö, Lund, Landskrona, Hälsingborg, Ystad, Trälleborg och Eslöv, dels ock i Skurups köping och Vellinge municipalsamhälle. Särskilda kommunala anstalter finnas dessutom i Stockholm, Göteborg och Norrköping.

För närvarande finnas sammanlagt 36 huvudkontor och 100 avdelningskontor. Antalet ombud, som är i hög grad växlande, kan för närvarande uppskattas till omkring 580. Ombuden hava till uppgift att å orter, där förmedlingsverksamheten är mindre omfattande, fullgöra de uppgifter, som eljest åligga arbetsförmedlingskontoren.

De senaste årens utveckling har kännetecknats av en strävan mot specialisering av verksamheten. Särskilt har denna strävan gjort sig gällande med avseende å förmedlingen inom sjömansyrket. För denna finnas sålunda för närvarande upprättade specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg; särskilda sjömansförmedlingsombud finnas dessutom å andra orter, varjämte å ytterligare platser sjömansförmedling är anordnad i direkt samband med den övriga förmedlingen.

I Stockholm och åtskilliga andra orter är härutöver anordnad särskild ungdomsförmedling.

Varje arbetsförmedlingsanstalt, filialkontor och ombud har i första hand och huvudsakligen att ombesörja den lokala arbetsförmedlingen. För sådant ändamål upprättas förteckningar över anmälda lediga platser och arbetssökande inom olika yrken, vilka förteckningar vanligen anslås å förmedlingskontoren och å närmast belägna orter eller publiceras i ortspressen. Korrespondensen mellan länskontoren å ena sidan samt filialkontoren och ombuden å den andra sker i allmänhet per telefon.

För underlättande av platsförmedlingen länen emellan hava närbelägna län sammanförts till s. k. arbetsförmedlingsdistrikt.

Finansiellt uppbäres den offentliga arbetsförmedlingen huvudsakligen genom anslag från respektive landsting och kommuner. Till dessa anslag komma emellertid statsbidrag enligt särskilt fastställda grunder samt i vissa fall bidrag från hushållningssällskapen.

Gällande bestämmelser om statsbidrag återfinnas huvudsakligen i kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 320) angående understöd av statsmedel till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket med däri genom kungörelser den 16 maj 1918 (nr 278) och den 15 maj 1931 (nr 99) gjorda ändringar. Nämnda kungörelse innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

Statsbidrag må tilldelas arbetsförmedlingsanstalt, som anordnats av landsting, hushållningssällskap och kommuner samt andra institutioner, var för sig eller i förening, under förutsättning *att* arbetsförmedlingen avser allt slags arbete för såväl män som kvinnor samt i regel icke medför några särskilda kostnader för arbetsgivare och arbetare, som anlita densamma, *att* vid arbetsförmedlingen hänsyn i främsta rummet tages till, att arbetsgivare erhåller den bästa möjliga arbetskraft och arbetare det arbete, vartill han bäst ägnar sig, *att* ledningen av arbetsförmedlingen utövas av en styrelse bestående av dels en opartisk ordförande jämte för honom utsedd suppleant och

dels ledamöter jämte suppleanter för dem, vilka till lika antal utses bland arbetsgivare och arbetare, *att* vid arbetsförmedlingen användes ett av socialstyrelsen godkänt arbetssätt och expeditionssystem samt *att* statistiska uppgifter rörande verksamheten, i den mån så lämpligen kan ske, ställas till socialstyrelsens förfogande.

Statsbidrag må erhållas till bestridande av samtliga för arbetsförmedlingen nödvändiga utgifter för postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal samt tryckning av formulär och blanketter.

Efter prövning i varje särskilt fall kan därjämte erhållas understöd till bestridande av kostnaderna dels för avlöning av sådan personal, som särskilt anställts för förmedling av arbete inom vissa yrkesspecialiteter, dels ock för de särskilda anordningar, som vidtagits för arbetsförmedling för landsbygdens behov, för samarbetet mellan anstalterna, för anställande i arbete av värnpliktiga och fast anställt manskap i armén och marinen efter avslutad militärtjänstgöring samt för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom. Möjligheten till erhållande av statsbidrag för anordningar till underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom infördes först år 1928, därvid emellertid föreskrevs, att för nämnda ändamål finge i statsbidrag utgå sammanlagt högst 10,000 kronor för budgetår. Denna begränsning upphävdes genom 1931 års kungörelse.

Statsbidrag kan vidare erhållas till bestridande av kostnader för rese- och traktamentsersättning, som i anledning av företagen tjänsteresa utbetalats till tjänsteman vid arbetsförmedlingsanstalt. Storleken av dylikt bidrag bör bestämmas med ledning av den ersättning, som av vederbörande tjänsteman uppburits, dock under iakttagande att gottgörelse icke må lämnas med högre belopp än som enligt gällande allmänna resereglemente skulle i motsvarande fall hava utgått vid resa för förrättning i statens ärenden och icke heller må utgå enligt förmånligare grunder än dem, vilka gälla för tjänsteman, som hänförts till rese- och traktamentsklass II C i nämnda reglemente. Statsbidrag för här avsedda ändamål må sammanlagt utgå med högst 3,000 kronor för budgetår. Möjligheten till statsbidrag för sagda ändamål infördes först år 1930. Då stadgades att högsta statsbidraget för budgetår skulle utgöra 2,000 kronor. Genom 1931 års kungörelse höjdes detta belopp till 3,000 kronor.

Statsbidrag beviljas och utbetalas årsvis i efterskott. Medan enligt 1916 års kungörelse i dess ursprungliga lydelse statsbidrag skulle beviljas av Kungl. Maj:t men utbetalas av socialstyrelsen, ankommer det efter den år 1918 vidtagna kungörelseändringen på socialstyrelsen såväl att bevilja statsbidragen som att utbetala dem. Ansökan om statsbidrag skall vara ingiven till socialstyrelsen före den 1 april och vara åtföljd av de handlingar, som erfordras för prövning av ansökningen.

Socialstyrelsen har att tillse att de för statsbidrags åtnjutande föreskrivna villkoren fullgöras.

Vissa bestämmelser om statsbidrag äro jämväl meddelade i kungörelsen den 30 juni 1916 (nr 319) angående bidrag av statsmedel till täckande av viss del

av resekostnader för medellösa arbetssökande med däri genom kungörelser den 16 maj 1918 (nr 279) och 23 maj 1919 (nr 239) gjorda ändringar. Enligt denna kungörelse må offentlig arbetsförmedlingsanstalt, som helt eller delvis förskotterat eller bekostat medellös arbetssökandes resa å järnväg för tillträdande av honom genom anstalten å annan ort inom riket anvisad anställning åtnjuta bidrag av statsmedel till täckande av hälften av berörda resekostnad under förutsättning att vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd, att kontanta medel icke för ändamålet utbetalats till den arbetssökande utan järnvägsbiljett (3:dje klassen) för resan tillhandahållits honom genom anstaltens försorg, att priset för biljetten icke understigit en krona samt under iakttagande att, därest biljettkostnaden överstigit trettio kronor, överskjutande del icke må tagas i betraktande vid beräknande av statsbidragets storlek.

Sakkunnigförslaget.

Förslag till lagstadgad reglering av den offentliga arbetsförmedlingen hava under senare tid vid flera tillfällen avgivits. I detta hänsende vill jag erinra, att det betänkande, som av 1926 års arbetslöshetssakkunniga år 1928 avgavs angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten (Statens offentliga utredningar 1928: 9) innehöll två olika förslag till lag om offentlig arbetsförmedling, vilka båda byggde på tidigare förslag i ämnet. Det ena av dessa förslag var avsett att tillämpas under förutsättning att obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skulle genomföras och att den offentliga arbetsförmedlingen skulle bliva bärare av hela den lokala organisationen, medan det andra förslaget var avsett för det fall, att en frivillig arbetslöshetsförsäkring skulle komma till stånd och att arbetsförmedlingens uppgifter skulle bliva mera begränsade.

De i det föregående berörda, i årets statsverksproposition omförmälda sakkunniga, vilka tillkallades jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 oktober 1932, avlämnade i januari 1933 en »*P. M. rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring m. m.*» innehållande bland annat ett förslag till lag om offentlig arbetsförmedling, som nära ansluter sig till det senare av de två av 1926 års arbetslöshetssakkunniga avgivna förslagen. Nyssnämnda promemoria finnes i sin helhet intagen såsom *bilaga G* i förenämnda proposition nr 209 om arbetslöshetsförsäkring. Beträffande den av de sakkunniga föreslagna lagtexten ävensom motiveringen till densamma tillåter jag mig därför hänvisa till promemorian. Rörande *lagförslagets innehåll* torde jag här få lämna följande redogörelse.

Enligt förslaget skall offentlig arbetsförmedling äga rum inom varje landstingsområde och i varje stad, som ej deltager i landsting. För sådant ändamål åligger det landsting respektive stadsfullmäktige i stad, som nu nämnts, att anordna arbetsförmedlingsanstalt med ett huvudkontor och erforderligt antal på lämpliga platser placerade avdelningskontor eller ombud. Under de villkor Konungen bestämmer må för landstingsområde och stad, som ej deltager i landsting, kunna anordnas gemensam anstalt.

Tillsyn över den offentliga arbetsförmedlingen utövas av socialstyrelsen.

Arbetsförmedlingsanstalt skall stå under ledning av en styrelse bestående av ordförande och minst fyra ledamöter. Styrelsens ordförande ävensom en suppleant för honom skola utses för en tid av fyra år i sänder av länsstyrelsen bland personer, vilka icke kunna anses företräda vare sig arbetsgivarnas eller arbetarnas intressen. Övriga ledamöter i styrelsen jämte suppleanter för dem skola för en tid av fyra år i sänder utses av landsting eller stadsfullmäktige, därvid skall iakttagas, att jämnt antal ledamöter och suppleanter utses, att halva antalet av de sålunda utsedda kommer att företräda arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen samt att olika verksamhetsgrenar i möjligaste mån bliva företrädda.

Ledamot eller suppleant i styrelse för arbetsförmedlingsanstalt må endast den vara, som äger att å kommunalstämma eller allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut.

Reglemente för arbetsförmedlingsanstalt skall utfärdas av landstinget eller i fråga om stad, som icke deltager i landsting, av stadsfullmäktige. Reglemente skall för att bliva gällande godkännas av socialstyrelsen. Även ändring i reglemente skall godkännas av nämnda ämbetsverk. Arbetsförmedlingsanstalts reglemente skall innehålla vissa uppgifter bland annat om anstaltens benämning, om den ort där huvudkontoret skall vara beläget och där styrelsen skall hava sitt säte, om styrelseledamöternas antal och grunderna för styrelsens beslutförhet, om tiden för styrelsens sammanträden, om huru revision av styrelsens förvaltning skall ske och huru den för anstaltens verksamhet erforderliga personalen skall antagas och entledigas.

Till föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor får icke antagas annan än den, som av socialstyrelsen godkännes såsom lämplig för befattningen.

Arbetsförmedlingsanstalts verksamhet skall avse förmedling av alla slag av arbete. Förmedlingen sker kostnadsfritt. Om anstalt efter anmodan genom annonsering eller annorledes vidtagit särskild åtgärd må emellertid kostnaden härför uttagas av den, som begärt åtgärdens vidtagande.

Vid arbetsförmedling skall tillses att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig.

Verksamheten vid arbetsförmedlingsanstalt skall fortgå oberoende av konflikt mellan arbetsgivare och arbetare, men anstalten må, i den mån den därom äger kännedom, lämna upplysning huruvida arbetskonflikt råder å arbetsplats, dit arbetsanvisning sker.

Därest arbetare vägrat att antaga erbjudet arbete, skall arbetsförmedlingsanstalten omedelbart anmäla detta till styrelsen för erkänd arbetslöshetskassa, varav arbetaren må vara medlem, ävensom till vederbörande kommunala understödsorgan samt tillsynsmyndigheten över de erkända arbetslöshetskassorna.

Socialstyrelsen har att vaka över att arbetsförmedlingsanstalterna ställa sig lagen och de för anstalterna gällande reglementena till efterrättelse samt att deras verksamhet utövas på lämpligt sätt. Det ankommer på socialstyrelsen att fastställa formulär och blanketter, som erfordras för anstalternas verk-

samhet, ävensom att meddela föreskrifter angående förandet av anstalternas räkenskaper.

Arbetsförmedlingsanstalt är skyldig att för den, som av socialstyrelsen bemyndigats att granska anstaltens förvaltning, hålla räkenskaper och andra handlingar tillgängliga samt att till socialstyrelsen insända de handlingar och uppgifter rörande verksamheten, som av nämnda myndighet äskas.

Arbetsförmedlingsanstalt är berättigad att av statsmedel åtnjuta ersättning för utgifter för tryckning av sådana formulär och blanketter, som fastställts av socialstyrelsen men icke tillhandahållas av densamma, samt för post-, telegraf- och telefonavgifter.

Har arbetsförmedlingsanstalt bekostat resa, som arbetssökande företagit för tillträdande av honom å annan ort inom riket anvisad anställning, är anstalten berättigad att därför av statsmedel erhålla ersättning med tre fjärdedelar av kostnaden för resa å plats med lägsta biljettpris under villkor *att* vid resans anträdande överenskommelse om anställningen var träffad eller med skäl kunde förväntas komma till stånd, *att* kontanta medel icke, med mindre särskilt förhållande påkallat det, för ändamålet tilldelats den arbetssökande utan biljett tillhandahållits honom genom anstaltens försorg samt *att* resekostnaden icke understigit en krona.

Ersättning för återresa, då anställning icke kommer till stånd, må utgå allenast, där särskilda omständigheter därtill föranleda.

Framgår i något fall av omständigheterna, att möjlighet och fog funnits för att av arbetsgivaren eller arbetaren uttaga ersättning för resekostnaden, bör ersättning av statsmedel icke utgivas.

För andra utgifter än de nu nämnda äger arbetsförmedlingsanstalt, i den mån de kunna anses hava varit av behovet påkallade, av statsmedel åtnjuta ersättning med hälften av det utgivna beloppet.

Skulle för förmedling av arbete inom viss verksamhetsgren eller åt visst slag av arbetssökande särskild anordning finnas påkallad vid arbetsförmedlingsanstalt, må Konungen, där så med hänsyn till särskilt förhållande prövas skäligt, förordna, att med anordningen förenade kostnader skola till mer än hälften ersättas av statsmedel. Detsamma skall gälla beträffande kostnader, som föranledas av arbetsförmedlingsanstalternas samverkan eller av särskilda anordningar för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom.

Statsbidrag till arbetsförmedlingsanstalt utbetalas av socialstyrelsen på tid och sätt, som av Konungen bestämmes.

Åsidosätter arbetsförmedlingsanstalt bestämmelse i lagen eller i anstaltens reglemente eller giver dess verksamhet eljest anledning till anmärkning, har socialstyrelsen att hos anstaltens styrelse påkalla rättelse. Vidtages ej sådan, äger socialstyrelsen, där den ej finner anledning att i frågan först vända sig till vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, att, med innehållande helt eller delvis av ersättning av statsmedel, som eljest skolat komma anstalten till godo, hos Kungl. Maj:t anhålla om förklaring, att anstaltens rätt till sådan ersättning skall för viss tid eller tills vidare anses helt eller delvis förverkad.

Enligt direktiven för 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring skulle det blivande förslaget om arbetslöshetsförsäkring göras sådant, att man kunde räkna med att det även i praktiken komme att omfatta en betydande del av rikets lant- och skogsarbetare. Då alltså den blivande försäkringen kunde väntas få sin verksamhet spridd över landets alla delar och då det för de sakkunniga stod klart, att den offentliga arbetsförmedlingen för att kunna fullgöra sina uppgifter som kontrollorgan i försäkringen måste utbyggas till ett på effektivt sätt hela riket omspännande nät, riktade de sakkunniga i skrivelse den 22 november 1932 en anmodan till socialstyrelsen om verkställande av utredning och lämnande av uppgifter rörande utbyggandet av den offentliga arbetsförmedlingen vid en försäkring omfattande lant- och skogsarbetare och affärsanställda på sådant sätt, att arbetsförmedlingen komme att omspänna hela landet och möjliggöra prövning av arbetsvilligheten, varhelst en försäkrad uppehölle sig. Den sålunda begärda utredningen lämnades av *socialstyrelsen i en den 28 december 1932 dagtecknad promemoria*, vilken finnes såsom bilaga D fogad vid de sakkunnigas förenämnda i januari 1933 avgivna promemoria (proposition nr 209 *bilaga G*, sid. 220). I sagda promemoria anförde socialstyrelsen bland annat följande.

Den offentliga arbetsförmedlingens samtliga utgifter hade under år 1931 uppgått till omkring 1,103,800 kronor. Den effektivisering av de redan befintliga arbetsförmedlingskontoren, som komme att erfordras vid genomförd arbetslöshetsförsäkring, syntes föranleda ett väsentligt överskridande av denna kostnadsram. Några exakta beräkningar läte sig icke genomföra, men styrelsen föreställde sig, att man hade att räkna med ungefär 75 procent ökning. Kostnaderna för nuvarande kontor kunde därför uppskattas till 1,800,000 kronor för år.

Antalet nya avdelningskontor, som komme att bliva behövliga, syntes tills vidare kunna beräknas till 103. De årliga utgifterna för dessa kontor kunde i avrundat tal beräknas till 500,000 kronor. Antalet ombud kunde uppskattas till omkring 1,300. Kostnaderna för ombuden kunde icke med säkerhet beräknas, men syntes kunna i genomsnitt upptagas till 300 kronor per år. Utgifterna för samtliga ombud kunde därför beräknas till ungefär 400,000 kronor per år.

De sammanlagda kostnaderna för arbetsförmedlingen har socialstyrelsen i enlighet härmed uppskattat till (1,800,000 + 500,000 + 400,000) 2,700,000 kronor för år. Styrelsen anförde emellertid, att man under den första tiden härutöver hade att räkna med extraordinära kostnader för den nya organisationens uppbyggande, vilka kostnader uppskattats till 100,000 kronor för år.

1932 års sakkunniga hava icke ingått på någon granskning av socialstyrelsens uppskattning av antalet förmedlingsorgan eller på styrelsens kostnadsberäkningar utan vid sitt arbete byggt på de av styrelsen lämnade uppgifterna. De sakkunniga hava därvid förutsatt, att dessa uppgifter skulle komma att bliva i tillfredsställande omfattning belysta i de yttranden från olika myndigheter, vilka kunde antagas komma att infordras över de sakkunnigas promemoria och därvid fogade bilagor. De sakkunniga hava emellertid understrukit, att uppskattningen av den erforderliga organisationens omfattning och därmed av de påkallade kostnaderna på dåvarande stadium av arbetet

måste bliva i hög grad approximativ. De sakkunniga hava även framhållit, att utbyggandet av förmedlingsorganisationen uppenbart borde ske endast successivt, i den mån den statsunderstödda försäkringen erhölle ökad utbredning inom landets olika delar, samt att därvid borde iakttagas, att även å orter, där man kunde antaga att, då försäkringen erhållit full utveckling, ett avdelningskontor kunde bliva nödvändigt, man tillsvidare borde nöja sig med den enklare och mindre kostsamma anordningen med ett ombud.

De sakkunniga hava alltså liksom socialstyrelsen preliminärt uppskattat de sammanlagda årliga kostnaderna för arbetsförmedlingen till 2,700,000 kronor. Av detta belopp hava de sakkunniga tänkt sig, att med föreslagna statsbidragsbestämmelser två tredjedelar eller 1,800,000 kronor skulle komma att gäldas av statsmedel. Ett belopp av 900,000 kronor skulle bestridas av vederbörande landsting och kommuner, vilket skulle innebära, att landstingens och kommunernas sammanlagda utgifter för arbetsförmedlingen bibehölles vid ungefär nuvarande nivå. Av det av statsmedel utgående beloppet skulle emellertid hälften läggas å de arbetsgivare, vilka hade minst tio årsarbetare. Dessa arbetsgivare skulle nämligen enligt sakkunnigförslaget förpliktas att bidraga dels till förvaltningsbidragen till de av de sakkunniga föreslagna arbetslöshetskassorna, dels till de ökade kostnaderna för arbetsförmedlingen. Bidraget skulle enligt sakkunnigförslaget uttagas i form av en avgift av två kronor per årsarbetare. Summan av årligen inflytande avgifter hava de sakkunniga beräknat till ungefär 1,800,000 kronor för år, varav ena hälften skulle gå till kassorna och andra hälften till arbetsförmedlingen.

Yttranden över sakkunnigförslaget.

De myndigheter och korporationer, vilka anbefallts eller beretts tillfälle att yttra sig över den av 1932 års sakkunniga utarbetade promemorian, hava angivits i propositionen angående arbetslöshetsförsäkring (sid. 31). Flertalet av de yttranden, som inkommit, beröra emellertid *icke* förslaget rörande den offentliga arbetsförmedlingen. För de yttranden, vilka behandla sistnämnda förslag, får jag lämna följande redogörelse, därvid jag först kommer att redogöra för yttranden av mera allmän innebörd samt därefter kommer att behandla yttranden rörande vissa speciella frågor.

Yttranden av allmän innebörd.

Socialstyrelsen. Såsom sakkunniga framhållit, har den offentliga arbetsförmedlingen i vårt land hittills organisativt uppburits av landstingen och vissa städer, medan staten väsentligen begränsat sig till att uppmuntra och reglera dess utveckling efter enhetliga linjer. Även om på detta sätt ernåtts beaktansvärda resultat, kan dock den nuvarande organisationen i stort sett icke anses fullt vuxen de uppgifter, den för närvarande har att fylla. Inom vissa orter, där större intresse och ekonomiska förutsättningar för utvecklandet av arbetsförmedlingens betydelsefulla verksamhet varit för handen, torde dess organisation kunna anses någorlunda tillfredsställande. I andra trakter åter, där dessa förutsättningar icke förelegat, äro bristerna mer eller mindre stora, och ha de på ett betänkligt sätt gjort sig gällande efter tillkomsten av den särskilda hjälpverksamhet för arbetslösa, som alltjämt pågår och vid vilken aktiv medverkan av arbetsförmedlingen är av synnerlig vikt. Behovet av en mer effektiv organisation av förmedlingen har också framträtt med stor styrka, men har socialstyrelsen för

sin del icke ansett sig kunna framföra förslag härom, då frågan om en genomgripande omläggning av hela arbetslöshetspolitiken oavbrutet stått på dagordningen och varit föremål för särskilda utredningar.

När nu dessa utredningar lett till resultat, som komma att läggas till grund för framställningar till riksdagen, lärer det, såsom arbetslöshetsförsäkringssakkunniga framhållit, vara nödvändigt att skrida till ett omfattande utbyggande av den offentliga arbetsförmedlingen. Det är också med tillfredsställelse, styrelsen konstaterar, att de sakkunniga, i likhet med 1926 års sakkunniga, velat åt densamma giva den fastare grundval, som endast en lag i ämnet kan erbjuda. Styrelsen nödgas dock ställa sig tveksam, huruvida det nu föreliggande förslaget, som gör arbetsförmedlingsorganisationen i fortsättningen beroende av landstingens m. fl. kommunala myndigheters aktiva medverkan, erbjuder ett tillräckligt fast underlag för uppbyggandet av en organisation, som motsvarar de i hög grad ökade anspråk man med hänsyn särskilt till dess medverkan vid den tillämnade hjälpverksamheten för arbetslösa måste ställa på densamma.

Arbetsförmedlingen har hittills — oavsett dess provisoriska anlitande för understödsverksamheten för arbetslösa — icke varit organ för direkt statlig eller kommunal verksamhet. Den har av det allmänna ställts till förfogande för de arbetsgivare och arbetare, som velat anlita densamma. Enligt nu föreliggande förslag till arbetslöshetshjälpens ordnande skulle arbetsförmedlingen i det nya systemet inordnas som en för dess ändamålsenliga genomförande oumbärlig stödinstitution. Denna får härigenom, särskilt som åtminstone arbetslöshetsförsäkringen icke på något sätt anknytes till kommunerna, en markerat statlig karaktär.

Måhända behövde denna synpunkt icke tillerkännas större betydelse, därest man med någorlunda säkerhet kunde räkna med, att landstingen m. fl. vederbörande skola vara villiga och i stånd till att ordna arbetsförmedlingen på tillfredsställande sätt. De sakkunniga ha ansett sig kunna utgå ifrån, att så skulle bliva förhållandet, detta tydligen med hänsyn därtill att landstingens och kommunernas sammanlagda kostnader skulle bibehållas vid ungefär nuvarande belopp, under det staten i stort sett skulle bestrida den med organisationens utbyggande förknippade merkostnaden. Härtill må emellertid anmärkas, att arbetsförmedlingen, såsom redan påpekats, är mycket ojämnt utvecklad i olika delar av landet. Till följd härav måste organisationen mycket starkt utbyggas i vissa län, och detta i allmänhet i sådana, som ha svagare ekonomisk bärkraft och där ur egentlig arbetsförmedlingssynpunkt något starkare behov av utvidgade anordningar ej gör sig gällande. För sådana län skulle sålunda föranledas en betydande kostnadsökning redan för arbetsförmedlingens territoriella komplettering. Härtill kommer, att särskilt i dessa län personalens löneförmåner äro alltför svaga för att medge en tillfredsställande rekrytering samt att expeditionslokalerna i många fall äro mycket otillfredsställande. Då vissa län sålunda skulle ställas inför anspråk på kostnadsökningar, som med hänsyn till deras ekonomiska förutsättningar måste te sig ganska betungande, lärer det vara tvivelaktigt, huruvida det skall visa sig möjligt att, även med stöd av den föreslagna lagen och de däri innefattade statsbidragsbestämmelserna, över hela landet genomföra en någorlunda ändamålsenlig organisation av den offentliga arbetsförmedlingen. För förverkligandet av detta mycket angelägna syfte torde nödiga garantier kunna erhållas endast genom arbetsförmedlingens förstatligande. Endast därigenom lärer det också vara möjligt att tillgodose såväl det allmännas krav på erforderlig kompetens och tjänstemannamässig inställning hos personalen som ock dennas berättigade anspråk på betryggande anställningsvillkor och nödigt stöd mot obehöriga inflytelser.

Styrelsen förbiser icke, att vissa svårigheter givetvis komma att göra sig gällande även för det fall, att arbetsförmedlingen organiserades såsom en principiellt statlig institution. En sådan anordning behövde för övrigt icke utesluta, att landstings och kommuners medverkan toges i anspråk såväl i ekonomiskt som organisativt avseende.

Skulle emellertid förslaget till arbetsförmedlingslag anses böra antagas med bibehållande av sin principiella läggning, synes det vara angeläget att i densamma inrymma bestämmelser, som kunna erbjuda nödiga garantier för en effektiv organisation.

Sedan ganska lång tid tillbaka har det framstått såsom ett önskemål att få till stånd en lag, som reglerade arbetsförmedlingsverksamheten överhuvud taget. En dylik lag skulle sålunda meddela bestämmelser ej blott rörande den offentliga arbetsförmedlingen utan även i fråga om den enskilda affärsmässiga arbetsförmedlingen samt den förmedlingsverksamhet, som i mer eller mindre ideellt syfte bedrives av allehanda organisationer, undervisningsanstalter och andra institutioner. Bl. a. skulle man med en sådan lag söka få till stånd en viss samverkan mellan nu antydda olika slag av organ för arbetsförmedling. Frågan om arbetslöshetsförsäkring, varmed spörsmålet om arbetsförmedlingens reformerande förbundits, har emellertid, såsom förut berörts, medfört uppskov med nämnda lagstiftningsåtgärd.

En annan omständighet, som talar för en utöver den offentliga förmedlingen sig sträckande reglering, är den, att internationella arbetsorganisationen sedan några år haft under behandling frågan om avskaffande av den avgiftskrävande arbetsförmedlingen. Denna behandling kommer sannolikt att vid innevarande års sammanträde av internationella arbetskonferensen resultera i en konvention i ämnet. Omnämnas må här även, att styrelsen, närmast med hänsyn till nu berörda internationella regleringsåtgärd, på uppdrag av Kungl. Maj:t, igångsatt en undersökning rörande arbetsförmedlingsverksamheten i riket, vilken undersökning dock, på grund av mellankommande hinder, ännu icke avslutats.

I betraktande av vad nu anförts och med hänsyn till att lagstiftning rörande de olika grenarna av arbetsförmedlingsverksamheten givetvis helst borde åvägabringas i ett sammanhang, måste den nu föreslagna, till den offentliga förmedlingen begränsade lagstiftningsåtgärden giva anledning till viss betänksamhet. Sistnämnda slag av arbetsförmedling torde dock för mötande av de stora krav, som de tillämnade olika formerna av arbetslöshetshjälp komma att ställa på densamma, otvivelaktigt behöva avsevärt vidgas och stärkas, och lär sålunda något uppskov därmed icke gärna kunna ifrågasättas. Under sådana förhållanden får man emellertid vara beredd på, att det inom en nära framtid kan finnas påkallat att taga upp den nu i utkast föreliggande lagen till mer eller mindre omfattande revision.

Länsstyrelsen i Hallands län. Den föreslagna utbyggnaden av den offentliga arbetsförmedlingen tillstyrkes såsom under alla förhållanden gagnelig.

Länsstyrelsen i Kronobergs län. Länsstyrelsen har intet att erinra mot att en förstärkt och laglig reglering av den offentliga arbetsförmedlingen kommer till stånd.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Arbetsförmedlingen synes i mån av behov böra utvecklas på statens bekostnad enligt av de sakkunniga angivna huvudgrunder alltså utan ökad kostnad för landsting och kommuner.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. Vad 1932 års sakkunniga anföra rö-

rande utbyggnaden av den för försäkringens genomförande erforderliga organisationen föranleder ej anmärkning.

Statskontoret. Förslaget till ordnande av den offentliga arbetsförmedlingen giver icke anledning till erinran från statskontorets sida.

Överståthållarämbetet. Den del av sakkunnigförslaget, som hos överståthållarämbetet väckt de största betänkligheterna, är den, som avser förstatligande och utbyggande av den offentliga arbetsförmedlingen. Såsom redan från olika håll framhållits, och särskilt utförligt utvecklats uti 1928 års arbetslöshetsförsäkringsbetänkande, föreligger här en verklig fara för ett allvarligt förryckande av den offentliga arbetsförmedlingens huvuduppgift: att tillgodose klientelets behov av bästa möjliga arbetskraft, respektive arbetsanställning. Nu skulle enligt det föreliggande förslaget en mycket väsentlig del av arbetsförmedlingsanstalternas arbetsuppgift bli kontrollen av de arbetslösas arbetsvillighet och sörjande för deras placering i arbete med tillbörligt tillgodoseende av behovsprincipen, d. v. s. deras försörjningsplikt. Och för en stor del av de många nytillkomna lokala arbetsförmedlingskontoren och ortsombuden skulle detta sistnämnda, d. v. s. kontrollen, med all sannolikhet bliva deras huvuduppgift för att ej säga så gott som enda uppgift. När därtill kommer, att den offentliga arbetsförmedlingen, trots sin glädjande utveckling, icke på långt när lyckats komma i intimare kontakt med hela näringslivet och bliva i någon allmännare utsträckning anlitad såsom förmedlingsorgan inom mycket stora och betydelsefulla arbetsområden, kan densamma trots den nu föreslagna, väldiga och kostsamma utbyggnaden av densamma, endast bliva ett mycket ofullkomligt och i många fall alldeles otillräckligt kontroll- och placeringsorgan. Mycket synes därför överståthållarämbetet tala för att man här framgår med stor försiktighet och icke vidtager en ytterst kostsam men ändock ganska otillräcklig kontrollanordning.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Ett integrerande led i det avsedda försäkringssystemet utgöres av den starkt utbyggda arbetsförmedling, som de sakkunniga föreslå. Deras utkast till förordning om erkända arbetslöshetskassor åtföljes av ett utkast till lag om offentlig arbetsförmedling, som går ut på dennas förstatligande, samt beräkning av en högst betydande ökning av statens anslag för detta ändamål. Arbetsförmedlingen skulle enligt förslaget övertaga kontrollen av de arbetslösas arbetsvillighet och sörja för deras placering i »lämpligt» arbete. Länsstyrelsen måste starkt betvivla, att arbetsförmedlingen kan, även med den föreslagna våldsamma utbyggnaden, bliva ägnad och mäktig att fylla dessa helt nya uppgifter på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Varken arbetsförmedlingens kontor eller än mindre dess tilltänkta 1,300 lokala ombud ute i kommunerna torde hava förutsättningar för ett så ömtåligt åläggande som detta, för att nu icke tala om att en dylik kontrollverksamhet med dess ständiga friktioner måste komma att olyckligt inverka på detta sociala hjälporgans hela ställning i förhållande till både arbetare och arbetsgivare. Länsstyrelsen kan ej se annat än att förslaget i denna del, som dock gjorts till en förutsättning för hela försäkringen, har karaktären av en konstruktion, vilken icke heller blivit av vederbörlig sakkunskap prövad och godtagen.

Länsstyrelsen i Värmlands län. Enligt det i sakkunnigas promemoria intagna utkastet till lag om offentlig arbetsförmedling hava arbetsförmedlingsanstalterna bland annat tillagts de mycket viktiga uppgifterna att kontrollera de arbetslösas arbetsvillighet och vidtaga åtgärder för deras anställning i arbete. Då dylik anställning enligt sakens natur närmast måste ske för till-

godoseende av de arbetslösas behov av arbete, komme emellertid sistnämnda uppgift att stå i viss motsättning till den för dessa anstalter nu gällande och enligt förslaget bibehållna grundsatsen att vid arbetsförmedling tillse, att arbetsgivaren erhåller bästa möjliga arbetskraft och arbetaren det arbete, för vilket han bäst lämpar sig. Berörda uppgifter synas också utan större olägenheter och i varje händelse utan de väsentligt ökade kostnader, som det ifrågasatta utbyggandet och förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen måste medföra, kunna anförtros andra organ. Såsom lämpliga sådana organ torde kunna tjänstgöra de arbetslöshetskommittéer, som finnas tillsatta inom de kommuner, inom vilka större arbetslöshet framträtt, eller andra kommunala myndigheter.

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Enligt de sakkunnigas förslag skulle de arbetslösa hava att minst en gång i veckan anmäla sig hos arbetsförmedlingens organ. Då ett sådant organ icke skulle finnas ens i varje kommun, skulle anmälningsskyldigheten för de arbetslösa i många fall bliva så betungande och även i södra delarna av landet kräva så långa vandringar, att kravet på ytterligare utvidgning av organisationen säkerligen icke skulle låta vänta på sig. Och i de norra delarna av landet bleve det säkerligen, om lant- och skogsarbetare där ansluta sig till den frivilliga försäkringen, icke tillräckligt ens med ett ombud i varje socken. Kommunerna i Norrland hava nämligen ofta en så stor utsträckning att en arbetslös för att tillryggalägga vägen till fots fram till arbetsförmedlingens organ och tillbaka till sitt hem emellanåt skulle vara nödsakad att därför använda flera dagar. Att kräva en sådan motprestation för erhållande av daghjälp bör tydligen icke ifrågakomma utan möjlighet i stället beredas för den arbetslöse att lättare fullgöra sin anmälningsskyldighet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län. Vad beträffar landets nordligaste delar lärer en för prövning av vederbörandes arbetsvillighet fullt tillfredsställande utbyggnad av den lokala arbetsförmedlingen av lätt insedda skäl vara förenad med synnerliga svårigheter.

Svenska arbetsgivareföreningen. Föreningen har i yttrande över tidigare förslag till en fristående omläggning av den offentliga arbetsförmedlingsverksamheten efter i huvudsak här angivna linjer och utan samband med införande av arbetslöshetsförsäkring förklarat sig icke hava principiella erinringar emot en dylik omläggning.

De sakkunnigas förslag företer en avvikelse från tidigare framlagda förslag väsentligen i fråga om finansieringen av den utvidgade förmedlingsorganisationen, bl. a. vad gäller den föreslagna bidragsskyldigheten från arbetsgivarna. Arbetsgivareföreningen finner icke, att tillräckliga skäl föreligga för förslaget i denna del.

Den hårda påfrestning på statens och den enskilde skattedragarens ekonomi, som för närvarande icke kan undgås redan när det gäller bestridandet av nu existerande, oundgängliga utgifter, ger anledning till betänksamhet inför den ökning av det allmännas kostnader, som den föreslagna omläggningen av arbetsförmedlingen innebär. Även här är det en öppen fråga, om den verkliga kostnadsökningen kommer att stanna vid den beräknade. Därest en arbetslöshetsförsäkring kommer till stånd och därmed ökade anspråk måste ställas på arbetsförmedlingens personal, synes det i varje fall föreligga anledning till farhågor för oberäknade automatiska utgiftsstegringar i framtiden.

Styrelsen för Gävleborgs läns arbetsförmedling. Enligt betänkandet beräknas ett avdelningskontor draga en årskostnad av minst 5,000 kronor och

ett ombud minst 300 kronor. Även dessa beräkningar få säkerligen anses motsvara minimifordringar. Men om man utgår från dem, skulle de, även med hänsyn tagen till statens ökade bidrag, innebära, att en efter förslaget fullt utbyggd arbetsförmedling för Gävleborgs läns landstingsområde måste komma att för landstinget medföra i det närmaste en tiodubbling av landstingets hittillsvarande kostnader för nämnda ändamål. Det torde vara sannolikt, att en så betydande kostnadsökning skall möta motstånd inom landstinget. Under alla förhållanden lärer vid organisationens genomförande tvistigheter uppstå mellan landstinget och primärkommunerna, vilka enligt förslaget icke pålagts andel i kostnaderna, men vilkas skyldighet att deltaga däri kan synas naturlig. Då därtill kommer, att man icke tillnärmelsevis kan beräkna omfattningen av arbetsförmedlingens uppgifter i och för försäkringen i fråga, vill styrelsen uttala som sin mening, att kostnaderna för den offentliga arbetsförmedlingen böra helt övertagas av statsverket, om den nu föreslagna arbetslöshetsförsäkringen skall genomföras.

I övrigt har styrelsen i huvudsak icke funnit något att erinra mot de i förenämnda utkast till lag om offentlig arbetsförmedling framlagda förslagen.

Svenska stadsförbundet. Vad angår promemorians uttalanden om den offentliga arbetsförmedlingen måste styrelsen för sin del finna, att ett statens övertagande av densamma vore fullt motiverat. Den plats, förmedlingen givits i hela försäkringssystemet, talar för en sådan anordning. Styrelsen vill dock icke absolut motsätta sig de sakkunnigas förslag, att landstingen och städerna utom landsting alltfort få svara för arbetsförmedlingens ombesörjande. Såsom de sakkunniga också föreslagit, måste dock som oeftergivligt villkor för denna medverkan uppställas, att de ökade kostnaderna kompenseras med höjda bidrag. Väl är det sant, att t. ex. de största städerna själva hava fördelar av förmedlingen. Men i vart fall i nuvarande kommunalfinansiella läge skulle dessa städer, om arbetslöshetsförsäkringen ej komme emellan, säkerligen icke ikläda sig nya kostnader av någon väsentlig omfattning på arbetsförmedlingens stat. Det är därför rimligt, att staten betalar de ökade kostnaderna. När det gäller att avväga statsbidragen i sådant syfte, torde icke få förbises, att kostnaderna icke alltid kunna bedömas enbart med stöd av utgiftsstaterna. I den mån städerna anställa personal för förmedlingen, ikläder sig staden också en åtminstone moralisk skyldighet att svara för personalens pensionering. När de sakkunniga anföra betänkligheter mot att överföra en stor personal till statstjänst, torde de haft i tankarna också pensionsfrågans lösning. Med ökat statsbidrag torde böra kompenseras ej endast ökade löner utan också ökade pensioneringsförpliktelser. Att reglerna för statsbidragen fastställas i lag synes önskvärt.

Svenska landstingsförbundet har hänvisat till det yttrande, som av förbundet på sin tid avgivits över 1926 års arbetslöshetssakkunnigas förslag rörande den offentliga arbetsförmedlingen. I nämnda yttrande hade förbundet å ena sidan ifrågasatt, huruvida icke staten borde helt övertaga den offentliga arbetsförmedlingsverksamheten, men å andra sidan, för den händelse att landstingen skulle bliva skyldiga att handhava nämnda förmedling, framställt invändningar mot den av sagda sakkunniga föreslagna skärpningen av den statliga kontrollen över berörda verksamhet.

Försäkringsinspektionen och *vissa länsstyrelser* hava ansett, att arbetsgivarna icke borde förpliktas att bidraga till kostnaderna för den offentliga arbetsförmedlingen.

Svenska kontoristföreningarnas förbund. Den offentliga arbetsförmedlingen har ännu icke i sådan omfattning anpassat sitt arbete för de kontorsanställdas förhållanden, att platser därigenom förmedlas annat än i undantagsfall, när det gäller mera kvalificerat arbete, och ej heller i avsevärd utsträckning, när det gäller mindre kvalificerade såsom elever och nybörjare. Förbundet påkallar därför ett samarbete mellan den offentliga arbetsförmedlingen och de organ inom de kontorsanställdas egna organisationer, som driva platsförmedlingsverksamhet.

De anställdas centralorganisation i Sverige. I samband med den föreslagna utvidgningen av offentliga arbetsförmedlingen borde förmedlingen organiseras så, att den blir en verklig yrkesarbetsanvisning (fackanvisning). Man borde mer än hittills varit fallet söka kontakt med och delvis även stöd hos de platsanvisningar, som på enskilda organisationers initiativ upprättats inom olika yrken.

Från organisationens synpunkter vore tills vidare den mest rationella lösningen, att yrkesorganisationernas arbetsanvisningar finge i uppdrag att förmedla arbete inom respektive yrken. Man finge naturligtvis i sådant fall förutsätta, att arbetsförmedlingsorganet genom särskilda bestämmelser, intagna i organisationens stadgar, samt även annorledes utövade effektiv kontroll över dessa arbetsanvisningar, vilka borde ha rapportskyldighet gentemot arbetsförmedlingen och därför äga uppbära viss ersättning.

Om en sådan organisation av de anställdas arbetsförmedling av någon anledning anses ogörlig, vill centralorganisationen dock uttala den förväntan, att den planerade organisationen och utvidgningen av arbetsförmedlingen äger rum efter av centralorganisationen antydda riktlinjer samt att härvid vederbörlig hänsyn tages till de anställdas speciella förhållanden.

Sveriges arbetsledareförbund har instämt i det yttrande, som avgivits av de anställdas centralorganisation i Sverige.

Socialstyrelsen har anfört bland annat följande.

Yttranden rörande speciella frågor.

Det planerade hjälpsystemet för arbetslösa komme att ställa den offentliga arbetsförmedlingen på synnerligen hårda prov. Det måste därför anses angeläget, att lagstiftningen ej blott fastställde nämnda arbetsförmedlings allmänna organisation utan även beredde möjlighet till densammas utbyggande och fullkomnande, alltefter som förhållandena det påkallade. För tillgodoseende av sistberörda syftemål syntes det önskvärt, att i lagen stadgades, att offentlig arbetsförmedling av arbetsanställning skulle i enlighet med bestämmelserna i lagen *vara på tillfredsställande sätt anordnad* inom varje landstingsområde, respektive i varje stad, som icke deltoge i landsting.

Till främjande av lämpligt *val av ordförande och suppleant för honom i arbetsförmedlingsanstalternas styrelser* kunde det ifrågasättas, om ej borde föreskrivas, att nämnda befattningshavare skulle utses av länsstyrelsen efter samråd med socialstyrelsen.

Beträffande *styrelsernas övriga ledamöter* förtjänade framhållas, att det antagligen i många fall skulle vara lämpligt för styrelserna att, för uppehållande av kontakt med samhällets hjälpverksamhet, få bland sina ledamöter räkna en eller annan representant för denna verksamhet men att detta ej alltid skulle vara möjligt, därest man uppställde en föreskrift, att halva antalet av dessa ledamöter skulle företräda arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen. Till säkerställande av här åsyftade ledamöters representativa karaktär skulle möjligen efter förebild i vissa arbetsförmedlingsanstalters reglementen kunna stadgas, att dessa ledamöter skulle utses efter det förslag å kandidater i viss ordning avgivits.

Med hänsyn till de kvinnliga arbetstagarnas stora betydelse på arbetsmarknaden samt deras i viss mån säregna arbets- och löneförhållanden syntes, såsom ofta förekomme i arbetsförmedlingsanstalternas reglementen, böra föreskrivas, att *bland såväl arbetsgivarnas som arbetarnas ledamöter resp. suppleanter skulle finnas en kvinna.*

Med hänsyn till statens betydande ekonomiska medverkan syntes måhända böra föreskrivas, att länsstyrelsen hade att utse lämplig person att i egenskap av *revisor* deltaga i granskningen av styrelsens för arbetsförmedlingsanstalt förvaltning.

Det kunde ifrågasättas, om icke reglementena borde ålägga styrelse för arbetsförmedlingsanstalt att inom sig utse en *kassaförvaltare* jämte suppleant för honom.

Föreskriften att till *föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts kontor* ej finge antagas annan än den, som av socialstyrelsen godkändes såsom lämplig för befattningen, syntes böra gälla ej blott — såsom av de sakkunniga föreslagits — föreståndare för huvudkontor utan jämväl föreståndare för avdelningskontor.

Därest — på sätt föreslagits i ett av vissa utredningsmän utarbetat förslag — arbetsförmedlingen skulle erhålla till uppgift att efter behovsprövning utvälja *arbetskraft till beredskapsarbeten* syntes denna nya uppgift böra på något sätt beaktas i lagen. Möjligen skulle detta lämpligen låta sig göra genom ett stadgande, som, i viss likhet med 8 § 1 st. förordningen om erkända sjukkassor, förpliktade arbetsförmedlingsanstalt att biträda vid handhavandet av annan statlig social försäkrings- eller understödsverksamhet.

Det föreslagna *stadgandet om skyldighet för arbetsförmedlingsanstalt att göra anmälan, därest arbetare vägrat att antaga honom erbjudet arbete,* syntes böra i vissa avseenden omformuleras. Sålunda borde skyldighet för anstalten endast föreligga, såframt den därom ägde kännedom. Styrelsen ville ock framhålla, att tillämpningen av stadgandet sannolikt skulle komma att för arbetsförmedlingen i många fall medföra synnerligen betungande och stundom även tämligen meningslösa åligganden — såsom då en arbetssökande dag efter dag avvisade måhända samma honom erbjudna arbete.

Såsom förut framhållits, komme arbetsförmedlingens medverkan vid genomförandet av hjälpsystemet för arbetslösa att ställa stora krav på förmedlingens befattningshavare, och socialstyrelsen hade med hänsyn därtill även föreslagit, att åt vissa kategorier av dem borde beredas en särskilt tryggad ställning. Å andra sidan vore det från samma utgångspunkt även angeläget, att olämpliga element bland befattningshavarna avlägsnades, och det syntes för sådant ändamål få anses påkallat, att styrelsen hade möjlighet att genomdriva krav på avskedanden.

Den rätt till innehållande av statsbidrag, som enligt förslaget tillerkänts socialstyrelsen, syntes emellertid bereda styrelsen dylik möjlighet. Med hänsyn därtill syntes det ej vara påkallat att i lagen införa någon särskild bestämmelse i ämnet.

Svenska arbetsgivareföreningen har — med anledning av lagförslagets föreskrift att arbetsförmedlingsanstalt, i den mån den ägde kännedom därom, kunde lämna upplysning, huruvida arbetskonflikt rådde å arbetsplats — anmärkt, att det syntes vara ägnat att verka irriterande för förmedlingsverksamheten, om i en blivande lag intoges bestämmelser, som av arbetarna kunde tolkas som innebärande skyldighet för förmedlingsanstalterna att hålla de arbetssökande underrättade om konflikter, rörande vilkas innebörd personalen i många fall icke syntes ha möjlighet att lämna någon objektiv framställning.

Promemoria ang. beredskapsarbeten.

I detta sammanhang får jag vidare erinra om den promemoria angående beredskapsarbeten till motverkande av arbetslösheten, som den 21 januari 1933 avlämnats av jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 oktober 1932 särskilt tillkallade utredningsmän. I denna promemoria hava utredningsmännen framlagt förslag rörande sättet för utförande av de beredskapsarbeten till motverkande av arbetslösheten, för vilkas anordnande under budgetåret 1933/1934 i 1933 års statsverksproposition anslag av lånemedel beräknats under utgifter för kapitalökning.

I förslaget framhålla utredningsmännen, att vid beredskapsarbetena självfallet stor vikt bör läggas vid kravet på arbetskraftens fullgoda beskaffenhet och yrkesvana. Detta bör särskilt gälla i fråga om den arbetskraft, som kan komma att tagas i anspråk för arbeten, där speciell yrkesutbildning erfordras. På orter, där arbetslösheten bland arbetarna med speciell yrkesutbildning är relativt obetydlig men hårt drabbat andra arbetarkategorier, vilka därför äro i stort behov av inkomstmöjligheter, böra likväl, anföra utredningsmännen, undantag från denna regel i viss utsträckning kunna göras, därest beredskapsarbeten anordnas inom ifrågavarande fack och industrier.

Med hänsyn till den stora omfattning beredskapsarbetena äro avsedda att erhålla ävensom därtill att behovsprincipen måste tillmätas betydelse i fråga om beredandet av arbetstillfällen åt de arbetslösa föreslå utredningsmännen, att det med avseende å sättet för arbetskraftens utväljande i regel bör föreskrivas, att den skall såväl när det gäller rent statliga som statsunderstödda arbeten uttagas genom den offentliga arbetsförmedlingen. Utredningsmännen framhålla, att detta kommer att innebära ett frånträdande i viss mån av den ledande principen för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet, men att ett dylikt avsteg icke kan undvikas. Beträffande behovsprövningen uttala utredningsmännen vidare, att densamma i regel lär kunna verkställas med ledning av den tid, under vilken den arbetslöse varit anmäld hos det offentliga arbetsförmedlingsorganet. Skulle särskilda föreskrifter i fråga om behovsprövningen befinnas nödvändiga och därav betingade organisatoriska åtgärder påkallade, syntes det lämpligen kunna överlåtas åt Kungl. Maj:t att fatta beslut därom.

Över promemorian hava yttrande avgivits av ett stort antal myndigheter och korporationer. Beträffande innehållet i dessa yttranden får jag hänvisa till den sammanfattning, vilken såsom bilaga *(bilaga C)* fogats vid den denna dag beslutade propositionen (nr 211) angående arbeten till motverkande av arbetslösheten. Här må i huvudsak endast anföras, att i dessa yttranden från skilda håll starkt betonats, att ett genomförande av förslaget skulle i åtskilliga avseenden ställa arbetsförmedlingen inför nya arbetsuppgifter av ganska ömtålig och invecklad art. Därutöver vill jag blott påpeka, att länsstyrelsen i Stockholms län uttalat, att det knappast förefölle möjligt att i hast utveckla och förgrena den nuvarande arbetsförmedlingen på ett sätt, som på en gång skulle göra den kapabel att över hela landet uttaga arbetskraft till de ifrågavarande arbetena, ävensom att socialstyrelsen framhållit, att, om den

offentliga arbetsförmedlingen skulle komma att fungera såsom organ för uttagning av arbetskraften till beredskapsarbeten, detta skulle kräva en utbyggnad av förmedlingsorganisationen utöver den organisationsplan styrelsen skisserat i sin förut omförmälda promemoria den 28 december 1932.

Organisationens omfattning.

I sitt förut omförmälda utlåtande rörande förslaget till lag om offentlig arbetsförmedling har *socialstyrelsen* jämväl närmare behandlat frågan om behovet av utbyggnad av den offentliga arbetsförmedlingens organisation. Därvid har styrelsen till en början framhållit följande synpunkter.

»Främst trädde i förgrunden behovet av lokala organ i de orter, där sådana nu saknades, men där arbetslöshetskassorna kunde förväntas få medlemmar. För dessa nya organ bleve sannolikt de uppgifter, som direkt sammanhängde med försäkringsverksamheten, dominerande med hänsyn till arbetets omfattning; de torde också mången gång komma att ställa stora anspråk på befattningshavarnas omdöme och pålitlighet. Av synnerlig vikt vore emellertid, att de nya enheterna inom organisationen också bleve vuxna att utöva den arbetsförmedlande verksamhet, som påfordrades för ortens behov och för att sätta dess arbetsgivare och arbetare i lättare förbindelse med landets arbetsmarknad i övrigt.

För de redan förefintliga arbetsförmedlingsorganen, som i regel vore förlagda till orter, där man omedelbart kunde förvänta starkare anslutning till arbetslöshetsförsäkringen, syntes dennas trädande i verksamhet komma att medföra en mycket ökad arbetsbelastning. Då vidare de arbetslöshetsförsäkrade, som i allmänhet komme att tillhöra mera kvalificerade arbetarkategorier, nu i större utsträckning vid inträffande arbetslöshet hade att hänvända sig till vederbörande arbetsförmedlingsorgan och sålunda automatiskt tillfördes den offentliga arbetsförmedlingen, syntes den ökade utsikten att där finna god arbetskraft föranleda livligare anslutning även från arbetsgivarnas sida. Särskilt under tider av bättre jämvikt på arbetsmarknaden borde därför den för arbetslöshetens förebyggande så betydelsefulla, egentliga platsförmedlingsverksamheten taga ökad omfattning och kräva mera arbete.

I det följande beräknade styrelsen antalet lokala enheter för varje länsanstalt komma att uppgå till i genomsnitt ett femtiotal eller mera. Då antalet befattningshavare per länsanstalt torde komma att bliva väsentligt större, låge det i öppen dag, att en mycket betydande ökning måste inträda beträffande de på anstalternas ledning ankommande allmänna administrativa göromålen samt arbetet för sammanhållandet och utvecklandet av de olika lokala organens verksamhet. Måhända komme det därför att visa sig nödvändigt att enbart för sistberörda uppgift vid länsanstalternas huvudkontor anställa en särskild, kvalificerad person.

Efter erinran om styrelsens beräkningar i ämnet i den till 1932 års sakkunniga avgivna promemorian meddelar härefter socialstyrelsen, att styrelsen från styrelserna för samtliga arbetsförmedlingsanstalter infordrat uppgifter om det antal kontor och ombud, som enligt vederbörande styrelsers beräkning skulle erfordras i respektive län för det fall, att den föreslagna arbetslöshetsförsäkringen skulle komma att genomföras. Beträffande de på detta sätt erhållna uppgifterna har styrelsen hänvisat till följande tablå, däri till jämförelse intagits jämväl uppgifter beträffande den nuvarande organisationen.

Län (resp. stad eller landstingsområde).	Nuvarande organisation				Av arbetsförmedlingsstyrelserna föreslagen organisation.	
	huvudkontor	avdelningskontor	summa kontor	ombud	huvudkontor och avdelningskontor	ombud
Stockholms stad	1	—	1	—	1	—
Stockholms län . . .	1	2	3	24	10	51
Uppsala » . . .	1	2	3	10	3	14
Södermanlands » . . .	1	5	6	11	11	30
Östergötlands » . . .	2	11	13	17	15	43
Jönköpings » . . .	1	8	9	19	17	35
Kronobergs » . . .	1	5	6	14	10	54
Kalmar l. norra landstingsomr.	1	1	2	23	4	38
» » södra »	1	4	5	9	8	30
Gotlands län . . .	1	1	2	12	2	12
Blekinge » . . .	1	3	4	17	6	28
Kristianstads » . . .	1	5	6	22	9	36
Malmöhus » . . .	9	—	9	43	13	43
Hallands » . . .	1	4	5	9	5	41
Göteborgs o. Bohus » . . .	2	4	6	35	7	53
Älvsborgs » . . .	1	7	8	25	25	19
Skaraborgs » . . .	1	9	10	20	10	45
Värmlands » . . .	1	4	5	39	11	75
Örebro » . . .	1	6	7	24	13	38
Västmanlands » . . .	1	3	4	24	11	59
Kopparbergs » . . .	1	6	7	23	11	64
Gävleborgs » . . .	1	2	3	27	9	39
Västernorrlands » . . .	1	1	2	48	5	23
Jämtlands » . . .	1	3	4	46	5	49
Västerbottens » . . .	1	1	2	21	5	36
Norrbottens » . . .	1	3	4	17	5	38
Summa	**36**	**100**	**136**	**579**	**231**	**993**

I anslutning härtill har socialstyrelsen anfört följande.

Med avseende å de i tablån upptagna nu förefintliga ombuden syntes böra erinras, att det alldeles övervägande antalet utgjordes av sådana, som med anledning av bestämmelser i nu gällande författning om arbetslöshetsunderstöd utsetts till och mera verksamt fungerade såsom förbindelseled mellan respektive arbetsförmedlingsanstalter och arbetslöshetskommittéer. De vore närmast att betrakta som befattningshavare hos kommittéerna, vilka också med kommunala medel bestrede de kostnader, som kunde föranledas av deras verksamhet.

De av respektive anstaltsstyrelser utförda beräkningarna rörande den blivande organisationens omfattning visade i stort sett en jämförelsevis god överensstämmelse med de tidigare av socialstyrelsen mera summariskt utförda kalkylerna. I vissa fall förekomme emellertid rätt avsevärda skiljaktigheter, vilket sannolikt i regel syntes finna sin förklaring i att anstaltsstyrelserna vid beräkningarnas utförande icke haft tillräckligt ingående kännedom om de uppgifter, som skulle komma att åvila den offentliga arbetsförmedlingen efter införandet av arbetslöshetsförsäkring. För vissa län syntes sålunda vederbörande anstaltsstyrelse ha i viss mån felbedömt avvägningen mellan antalet avdelningskontor och ombud, och vad anginge åtminstone de nordligaste länen, syntes de av anstaltsstyrelserna utförda beräkningarna ha givit uppenbart för låga resultat.

Ehuru i flertalet fall anstaltsstyrelsernas uppgifter sålunda syntes kunna läggas till grund för beräkningen av den erforderliga utbyggnaden av den offentliga arbetsförmedlingen, hade dock vissa justeringar visat sig erforderliga, och man hade vid de utförda omräkningarna kommit till det resultatet, att anledning icke förelåge att frångå det av socialstyrelsen i meranämnda promemoria beräknade antalet avdelningskontor och ombud. Enligt styrelsens uppfattning finge man sålunda utgå från att den nuvarande organisationen borde utbyggas med 103 nya avdelningskontor samt att antalet till arbetsförmedlingsanstalterna fastare anknutna ombud beräknades till omkring 1,300.

De här verkställda beräkningarna hade avsett det erforderliga utbyggandet av den offentliga arbetsförmedlingen i samband med införande av arbetslöshetsförsäkring. Till de krav på ytterligare utveckling av arbetsförmedlingen, som kunde föranledas av den kontanta understödsverksamheten eller beredskapsarbetena, hade däremot hänsyn icke tagits.

Tillsvidare syntes det emellertid såsom dittills få ankomma på vederbörande kommun att — såvida organ för den offentliga arbetsförmedlingen icke funnes inom kommunen — själv utse och bestrida eventuella kostnader för sådant arbetsförmedlingsombud, som kunde erfordras med hänsyn till nu gällande bestämmelser rörande arbetslöshetsunderstöd.

Socialstyrelsen har ytterligare anfört följande.

I det föregående hade framhållits de väsentliga skälen för att vid arbetsförmedlings omorganisation jämväl måste beaktas behovet av *utvidgningar och förstärkningar av arbetskraften vid de nuvarande kontoren.* Sålunda erfordrades såväl utökning av personalen med hänsyn till det ökade arbetet som ock, i många fall, sådan förbättring av dess löneförmåner, att kompensation beredes för det stegrade ansvaret och bättre förutsättningar skapades för fullgod rekrytering. I detta sammanhang ville styrelsen här allenast erinra om angelägenheten av att — i den mån så ej redan skett — åtgärder vidtoges för ordnandet av den mera fast anställda personalens pensionering.

Av stor vikt vore slutligen, att den för arbetsförmedlingen mycket betydelsefulla *lokalfrågan* erhölle tillfredsställande lösning. Vid anställandet av ombud syntes väl i allmänhet kunna med dem avtalas, att de själva tillhandahölle den lokal, som erfordrades för deras mera begränsade verksamhet. Däremot torde särskild lokal få i de flesta fall anskaffas för de nya kontoren. För de redan befintliga kontoren syntes nu disponerade utrymmen flerstädes komma att visa sig otillräckliga, varför utvidgning eller förflyttning till andra lokaler i många fall torde bli ofrånkomlig. Åtskilliga svårigheter torde härvid komma att yppa sig, särskilt som en del kommuner, vilka dittills av intresse för arbetsförmedlingen tillhandahållit lokaler åt densamma, knappast torde vara villiga att fortsätta därmed, sedan landstingen genom lagstiftning ålagts att med stöd av statsbidrag ansvara för erforderliga anordningar. Det syntes med hänsyn därtill vara önskvärt att, i den mån för arbetsförmedlingskontor lämpliga lokaler funnes tillgängliga i staten tillhöriga hus å orter, där sådana kontor skulle finnas, uppgörelse kunde träffas om deras upplåtande för ändamålet. Därigenom kunde man såväl ernå kostnadsbesparing som ock förebygga täta flyttningar, vilka givetvis bleve ur olika synpunkter olägliga för arbetsförmedlingsverksamheten.

Beträffande omfattningen av de utökningar och förbättringar, som påkallades i avseende å personal- och lokalutrustning vid de nu förefintliga arbetsförmedlingskontoren, hade av naturliga skäl några mera ingående utredningar icke kunnat göras. Med stöd av verkställda beräkningar hade styrelsen emellertid kommit till den uppfattningen, att de erforderliga förstärkningarna av

de förefintliga kontoren torde komma att medföra en ökning med omkring 75 % av deras personal- och lokalkostnader.

Beträffande *sättet för genomförande av arbetsförmedlingens omorganisation* har socialstyrelsen uttalat sig på i huvudsak följande sätt.

Arbetsförmedlingens utbyggande påkallades närmast av dess uppgifter som kontrollorgan för arbetslöshetsförsäkringen. Enligt förslaget rörande beredskapsarbeten skulle arbetsförmedlingen därjämte verkställa hänvisning av den arbetskraft, som skulle sysselsättas vid sådana arbeten.

Beträffande tidpunkten för de föreslagna nya hjälpanordningarnas trädande i verksamhet syntes få förutsättas, att beredskapsarbeten i viss utsträckning skulle kunna upptagas redan den 1 nästkommande juli. Arbetslöshetsförsäkringen syntes däremot tidigast kunna träda i verksamhet med ingången av år 1934. Vad därefter anginge den kontanta understödsverksamheten enligt de nya grunderna syntes densamma knappast komma att upptagas, förrän arbetslöshetsförsäkringen nått en viss utveckling. Det kunde sålunda måhända förväntas, att understödsverksamheten tillsvidare någon tid komme att bedrivas enligt dittills tillämpade grunder och under dittillsvarande organisatoriska former.

De arbetsuppgifter av delvis ny art och av stor omfattning, som skulle successivt tillföras arbetsförmedlingen, måste självfallet påkalla ett omfattande förberedande arbete, så planlagt, att arbetsförmedlingsorganisationen bleve mäktig att fullgöra desamma, allteftersom de nya anordningarna trädde i funktion och toges mera i anspråk. Detta organisationsarbete måste avse såväl arbetsförmedlingens lokala utbredning som dess stärkande i olika avseenden och måste påbörjas snarast möjligt efter det beslut av sådan innebörd av statsmakterna fattats. Arbetet syntes böra så inriktas, att den åsyftade organisationen den 1 januari 1934 stode såvitt möjligt färdig. Ett betydande arbete komme dock säkerligen även efter nämnda tidpunkt att behöva utföras för förmedlingens slutliga utformning och effektivisering, varför den egentliga organisationsperioden knappast torde kunna avslutas förrän tidigast med utgången av budgetåret 1933/1934.

Enligt sakkunnigförslaget skulle arbetsförmedlingen alltjämt utgöra en statsunderstödd kommunal institution, varför beslut måste förutsättas av landsting med flera kommunala myndigheter angående nya reglementen för anstalterna, anordnandet av nya avdelningskontor m. m. samt anvisandet av erforderliga medel för den utvidgade organisationen och verksamheten. Till grund för dessa beslut skulle ligga förslag, som framgått ur ingående förhandlingar mellan de kommunala myndigheterna och uppsiktsmyndigheten. Såsom en första uppgift skulle det bliva erforderligt att utarbeta ett normalreglemente för de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna, vilket reglemente väl finge tjäna såsom grundval för dessa förhandlingar. Vidare torde på basis av särskilda närmare undersökningar rörande förhållandena inom varje län och rörande den omfattning, vari ansökningar om antagande till erkänd arbetslöshetskassa torde vara att förvänta, böra bedömas behovet av nya avdelningskontor och ombud samt av förstärkningar vid redan förefintliga kontor. Härigenom skulle man förskaffa sig en grund för bedömande av vilka anslagsbelopp behövde tagas i anspråk för den tillämnade organisationens genomförande. Utredning i nu nämnda avseenden måste vara färdig i så god tid, att vederbörande landstings förvaltningsutskott kunde hinna bereda ärendet och framlägga förslag till beslut i detsamma för det i september månad sammanträdande landstinget.

Sedan på grundval av sålunda verkställda utredningar och utarbetade förslag

vederbörliga beslut fattats, måste omedelbara åtgärder vidtagas för att trygga tillgången på lokaler för den utökade organisationen samt för utseende av lämplig personal. Denna del av organisationsarbetet borde vara avslutad i så god tid, att organisationen väsentligen vore färdig att i mån av behov träda i funktion den 1 januari 1934. Den skulle då vara utrustad med erforderligt arbetsmaterial, såsom kortregister och rapportformulär m. m., anpassat med hänsyn till arbetsförmedlingens vidgade och nya uppgifter.

Det sålunda summariskt angivna organisationsarbetet, som väsentligen komme att avse så att säga den yttre ramen för arbetsförmedlingen, torde komma att i avsevärd mån taga i anspråk föreståndarna för nuvarande arbetsförmedlingsanstalter samt styrelserna för desamma. Givetvis måste även uppsiktsmyndighetens direkta medverkan i betydande utsträckning påkallas.

Vad beträffade det inre organisationsarbetet, åsyftande att göra arbetsförmedlingsorganen skickade att på tillfredsställande sätt fullgöra de på dem ankommande nya uppgifterna, syntes det bliva nödvändigt att samla arbetsförmedlingspersonalen, såväl den nuvarande som särskilt den nytillträdande, till instruktionskurser. Minst en sådan kurs torde redan på ett tidigt stadium böra hållas för anstaltsföreståndarna. Sedermera torde bliva påkallat att anordna lokala dylika kurser i de olika länen. Därutöver syntes det bliva erforderligt att utarbeta en för arbetsförmedlingspersonalen avsedd särskild publikation, innefattande råd och anvisningar beträffande de olika verksamhetsgrenarna att tjäna till vägledning vid det dagliga arbetet.

Den här skisserade planen för arbetsförmedlingens omorganiserande kunde uppenbarligen endast genom ett under nära samverkan mellan tillsynsmyndigheten, landsting, kommuner och arbetsförmedlingsanstalter utfört forcerat arbete genomföras till den tidpunkt, senare delen av nästkommande budgetår, då arbetslöshetsförsäkringen trätt i verksamhet.

Emellertid syntes det vara att förvänta, att beredskapsarbeten enligt den nya ordningen i viss utsträckning skulle igångsättas redan under tiden närmast efter den 1 juli 1933 och att antalet sådana arbeten skulle komma att successivt ökas. Arbetsförmedlingen torde med hänsyn därtill komma att i viss utsträckning tillföras nya uppgifter redan från ingången av nästkommande budgetår. Till denna tidpunkt medhunnes tydligen icke ett sådant organisations- och instruktionsarbete, att arbetsförmedlingsorganen på alla ifrågakommande platser kunde omedelbart bliva skickade att på avsett sätt fullgöra de maktpåliggande uppgifterna vid uttagningen av arbetskraft till beredskapsarbetena. Styrelsen föreställde sig, att man därför finge åtnöja sig med att väsentligen anlita nuvarande anordningar och personliga krafter, och att uttagningen av arbetskraft alltså i stort sett finge komma att ombesörjas av arbetsförmedlingsorganet under intimt samarbete med arbetslöshetskommittén på platsen. Även om arbetsförmedlingsorganets uppgift därvid väsentligen skulle få begränsas till en inregistrering av de arbetssökande och gruppering av dem efter yrken jämte hänvisning till vederbörande arbetsledning av sådana arbetslösa, som efter av arbetslöshetskommittén verkställd behovsprövning ansetts böra ifrågakomma till anställningen, skulle dock arbetsförmedlingens uppgifter komma att i åtskilliga avseenden ökas utöver vad nu vore fallet.

Kostnader. Socialstyrelsen har härefter behandlat frågan om *kostnaderna för den utvidgade arbetsförmedlingsorganisationen*, därvid styrelsen yttrat sig dels rörande statens årliga utgifter för arbetsförmedlingen efter det organisationen blivit fullt utbyggd, dels ock beträffande statens kostnader för ändamålet under budgetåret 1933/1934.

I fråga om de *årliga kostnaderna* har socialstyrelsen anfört följande.

Socialstyrelsen hade vid närmare prövning av hithörande frågor icke funnit anledning frångå de beräkningar som styrelsen framlagt i sin promemoria den 28 december 1932. Enligt dessa beräkningar skulle totalkostnaderna för den offentliga arbetsförmedlingen efter utbyggandet stiga från 1,100,000 kronor (kalenderåret 1931) till 2,700,000 kronor. Försäkringssakkunniga hade vid utarbetandet av förslaget till nya grunder för statsbidrag sökt avpassa dessa grunder på sådant sätt, att ökade kostnader för arbetsförmedlingen icke skulle behöva förorsakas de kommunala myndigheterna, utan att landstingens och kommunernas bidrag, vilka under kalenderåret 1931 uppgått till i runt tal sammanlagt 830,000 kronor, skulle komma att belöpa sig till ungefär samma belopp även efter den erforderliga omorganisationens genomförande. På basis härav skulle kunna beräknas, att den fullt utbyggda organisationen skulle föranleda en årlig utgift för statsverket av omkring 1,900,000 kronor.

Beträffande *kostnaderna för budgetåret 1933/1934* har styrelsen yttrat sig på i huvudsak följande sätt.

Under innevarande och närmast föregående två budgetår hade anslaget till den offentliga arbetsförmedlingen i riket uppgått till 260,000 kronor. För tiden innan arbetsförmedlingsorganisationen hunne utbyggas och de föreslagna förmånligare statsbidragsgrunderna få tillämpas, torde anslagsbehovet kunna beräknas med utgångspunkt från hittillsvarande anslag. För tiden 1 juli—31 december 1933 skulle således kunna beräknas ett belopp av 130,000 kronor.

Kostnaderna för tiden 1 januari—30 juni 1934 berodde bland annat på det sätt, varpå utbetalning av statsbidrag enligt de nya bestämmelserna komme att äga rum. Arbetsförmedlingsanstalternas räkenskaper fördes i regel per kalenderår, och enligt dittillsvarande ordning plägade statsbidrag utbetalas till anstalterna för verksamheten årsvis i efterskott efter därom före den 1 april gjord ansökan.

Endast i vissa särskilda fall hade förekommit, att statsbidrag utbetalats för kortare perioder än helt kalenderår. Vid tillämpning av samma ordning för ansökan om och utanordning av statsbidrag, som dittills tillämpats, skulle ett anslag, endast motsvarande det för verksamheten under kalenderåret 1933 belöpande statsbidragsbeloppet eller 260,000 kronor behöva beräknas bliva erforderligt. Med hänsyn till de betydligt ökade kostnaderna för arbetsförmedlingen efter den nya organisationens genomförande och möjligen uppkommande svårigheter för de kommunala myndigheterna att förskottera erforderliga belopp torde man böra räkna med att statsbidragen till den offentliga arbetsförmedlingen efter omorganisationens genomförande utbetalades oftare än en gång årligen, antagligen per kvartal. För budgetåret 1933/1934 skulle sålunda troligen tillkomma de kostnader, som förorsakades statsverket för förmedlingsverksamheten under tiden den 1 januari—31 mars 1934. Dessa kostnader torde kunna beräknas uppgå till fjärdedelen av de beräknade årliga statliga kostnaderna för den utbyggda arbetsförmedlingsorganisationen, eller 475,000 kronor. På budgetåret 1933/1934 skulle sålunda utöver de 260,000 kronor, som avsåge verksamheten under kalenderåret 1933, komma ett belopp av 475,000 kronor, och skulle alltså för ifrågavarande budgetår för den offentliga arbetsförmedlingen böra äskas ett anslag av 735,000 kronor. Skulle emellertid statsbidraget utbetalas halvårsvis, skulle den första utbetalningen av statsbidrag för verksamheten enligt den nya ordningen icke behöva förekomma förrän efter den 1 juli 1934. I så fall kunde anslagsbeloppet för nästa budgetår bibehållas vid 260,000 kronor.

Härutöver har socialstyrelsen för budgetåret 1933/1934 räknat med vissa

engångskostnader i anledning av övergången till den nya organisationen. Rörande dessa kostnader har styrelsen framlagt följande beräkningar.

I Stockholm syntes böra anordnas en instruktionskurs för arbetsförmedlingspersonalen, vilken kurs syntes böra omfatta tre dagar. Kostnaderna härför kunde beräknas till omkring 7,500 kronor.

Vidare bleve det nödvändigt att länsvis anordna arbetsförmedlingskonferenser. Utgifterna härför kunde med ledning av erfarenheterna från av styrelsen länsvis anordnade nykterhetskurser uppskattas till 26,000 kronor.

Vidare syntes böra tagas i betraktande, att föreståndare för arbetsförmedlingsanstalter i viss utsträckning torde komma att få tagas i anspråk för företagande av resor på uppsiktsmyndighetens direkta uppdrag i och för organisationsarbetet. Skäligt syntes, att härav föranledda kostnader finge betraktas såsom organisationskostnader och bestridas av för sådant ändamål anvisade medel. Ett belopp av 7,000 kronor torde härför kunna beräknas.

För utarbetande och tryckning av en publikation, innefattande råd och anvisningar för arbetsförmedlingspersonalen torde få beräknas ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor. Därjämte torde för tryckning av formulär, blanketter med mera ävensom för oförutsedda, mindre utgifter böra beräknas ett belopp uppgående förslagsvis till 5,000 kronor.

I enlighet med det anförda har socialstyrelsen uppskattat ifrågavarande organisationskostnader till omkring 50,000 kronor, vilket belopp styrelsen ansett böra anvisas såsom ett särskilt förslagsanslag för organiserandet av den offentliga arbetsförmedlingen.

Departementschefen.

Enligt det av Kungl. Maj:t denna dag för riksdagen framlagda förslaget om arbetslöshetsförsäkring skall den offentliga arbetsförmedlingen fylla en viktig uppgift i försäkringssystemet, i det att arbetslös, som vill åtnjuta daghjälp från försäkringen, skall vara skyldig att i regel varje dag hos arbetsförmedlingen anmäla sig som arbetssökande och om fullgjord anmälningsskyldighet förete intyg. Dessa bestämmelser, som avse kontroll å att arbetslösheten är oförvållad, förutsätta emellertid, att den offentliga arbetsförmedlingen till sitt förfogande har ett så betydande antal över hela landet fördelade organ, att den arbetslöse oberoende av uppehållsorten skall utan alltför stor svårighet kunna stå i kontakt med förmedlingen. För detta ändamål kräves ett förmedlingsnät, vida rikare förgrenat än det, som för närvarande står den svenska offentliga arbetsförmedlingen till buds. En avsevärd utbyggnad av denna förmedlingsorganisation måste därför komma till stånd genom tillskapande av stadigvarande organ för förmedlingen å många orter, där sådana organ nu icke finnas. Det är även uppenbart, att de ökade arbetsuppgifter, som genom försäkringen komma att tillföras förmedlingen, komma att ställa ökade krav på den personal, vilken skall handhava förmedlingsverksamheten. Vidare är det att förutse att, i den mån försäkringen vinner anslutning, den offentliga arbetsförmedlingens organ komma att i högre grad än hittills anlitas av arbetarna samt såsom konsekvens härav jämväl av arbetsgivarna, ävensom att förmedlingen härigenom skall få en alltmer ökad betydelse och omfattning, detta även inom yrkesgrupper, som nu alls icke eller blott i ringa grad begagna sig av densamma.

Av dessa skäl är det även enligt min mening angeläget att i såmband med arbetslöshetsförsäkringen företaga en nyorganisation av den offentliga arbetsförmedlingen. Den omständigheten att, som socialstyrelsen påpekat, frågan kan om några år behöva upptagas i ett större sammanhang, bör icke få undanskjuta genomförandet av den redan nu erforderliga reformen.

Härvid är även att märka vad socialstyrelsen anfört därom, att med anordnandet av de beredskapsarbeten till motverkande av arbetslösheten, varom förslag framlagts, den offentliga arbetsförmedlingens arbetsuppgift i viss mån skulle ytterligare erhålla ökad omfattning. Detta kunde hava sin riktighet vad angår utredningsmännens förslag i ämnet. I det förslag jag förut denna dag anmält, har emellertid en omläggning skett, så att själva uttagningen av arbetskraften skall verkställas av de lokala arbetslöshetsorganen och så att arbetsförmedlingskontoren således endast skola hava att på vanligt sätt ge den förmedlande anvisningen på arbetet. Även om jämväl med detta system göromålen för förmedlingen kunna komma att något ökas, kunna vid sådant förhållande de föreslagna arbetena icke inverka, då det gäller att bedöma den nu behandlade frågan.

Angående det sätt, varpå förmedlingen i fortsättningen bör bedrivas, ansluter jag mig till det av 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring framlagda förslaget. Jag är alltså i likhet med de sakkunniga av den uppfattningen, att tillräcklig anledning icke föreligger att helt förstatliga förmedlingsverksamheten. I huvudsaklig överensstämmelse med hittills rådande förhållanden bör enligt min mening verksamheten organiseras av landsting och de städer, som ej deltaga i landsting, därvid emellertid dessa nu böra lagligen förpliktas att handhava förmedlingen.

Här torde jag även få påpeka, att åtskilliga framställningar föreligga beträffande särskilda åtgärder i anledning av ungdomsarbetslösheten, i vilka bland annat föreslagits vissa åtgärder sammanhängande med spörsmålet om arbetsförmedlingens organisation, såsom inrättande av s. k. ungdomsråd, antingen vid alla arbetsförmedlingsanstalter eller länsvis, eller anordnande av arbetslokaler i samband med arbetsförmedlingskontor för ungdom m. m. Till dessa framställningar är det min avsikt att senare denna dag återkomma. Såsom jag därvid torde få tillfälle att närmare utveckla, är det min uppfattning, att det icke nu är möjligt att taga ståndpunkt till de sålunda och i övrigt i olika hänseenden framkomna uppslagen, utan att desamma böra göras till föremål för övervägande i ett sammanhang, i syfte att framställning i ämnet må kunna göras till nästa års riksdag. Detta utesluter icke att, enligt min mening, man bör på allt sätt eftersträva, att de anordningar, för vilka linjerna redan finnas utstakade, göras effektiva. Jag syftar härvid i detta sammanhang på det system med särskild arbetsförmedling för ungdom, som redan fungerar på sina håll och till vilket bidrag enligt särskilt förmånliga grunder lämnas av statsmedel.

För att den offentliga arbetsförmedlingen skall kunna i erforderlig mån och på tillfredsställande sätt utvecklas är det, såsom de sakkunniga föreslagit, givetvis nödvändigt såväl att statens bidrag till kostnaderna för förmedlingen

blir avsevärt större än som nu är fallet, som ock att statens myndigheter erhålla ökat inflytande över arbetsförmedlingsanstalterna. Mot de sakkunnigas förslag att sammanfatta de viktigaste bestämmelserna rörande den offentliga arbetsförmedlingen i en särskild lag synes mig icke vara något att erinra. Denna lag lärer i allt väsentligt böra avfattas i överensstämmelse med sakkunnigförslaget. Endast några smärre jämkningar synas mig erforderliga, närmast för tillgodoseende av vissa av socialstyrelsen i ämnet uttalade önskemål. Sålunda anser jag det lämpligt med en föreskrift att länsstyrelsen skall före utseende av ordförande och suppleant för honom i styrelse för arbetsförmedlingsanstalt samråda med socialstyrelsen. I lagen lärer vidare böra stadgas, att även föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts avdelningskontor måste godkännas av socialstyrelsen. Till underlättande av den statliga kontrollen över arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet förordar jag också en bestämmelse att länsstyrelsen årligen skall utse lämplig person att såsom revisor å statens vägnar deltaga i granskningen av styrelsens för arbetsförmedlingsanstalt förvaltning. Vissa av socialstyrelsen eljest gjorda, i det föregående återgivna erinringar mot förslaget har jag icke funnit böra föranleda ändring i detsamma.

Med hänsyn till det nya systemet för allmänna arbeten till motverkande av arbetslöshet synes visst tillägg böra göras. Eftersom vid anvisning av arbetskraft, resp. arbetstillfällen, viss hänsyn skall tagas till behovssynpunkter, för vilka lagens bestämmelser i övrigt ej lämna något utrymme, torde ett förbehåll böra intagas därom, att för sådana fall kunna stadgas särskilda regler.

Frånsett de angivna ändringarna har lagförslaget endast undergått smärre redaktionella jämkningar. Jag får i detta avseende hänvisa till lagtexten. Den nya lagen lärer böra träda i kraft den 1 januari 1934, dock att, i den mån så erfordras för lagens ikraftträdande denna dag, 3 och 6 §§ må träda i tillämpning jämväl före nämnda dag. Genom lagen böra givetvis upphävas nu gällande kungörelser angående understöd av statsmedel till befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket ävensom angående bidrag av statsmedel till täckande av viss del av resekostnader för medellösa arbetssökande.

Att exakt bedöma, i vilken utsträckning den offentliga arbetsförmedlingen i samband med genomförandet av den föreslagna arbetslöshetsförsäkringen behöver utbyggas och förstärkas, är av naturliga skäl i närvarande stund icke möjligt. Emellertid synes det mig sannolikt, att de av socialstyrelsen gjorda kalkylerna rörande den erforderliga organisationen skola visa sig hållbara. Jag anser mig därför kunna utgå från att organisationen skall efter hand erhålla ungefärligen den omfattning socialstyrelsen beräknat. Därvid förutsätter jag, i enlighet med det nyss anförda, att arbetsförmedlingens befattning med de planerade allmänna arbetena icke skall behöva föranleda någon utvidgning av organisationen utöver den, som av hänsyn till försäkringen blir nödvändig. Jag vill understryka, att utbyggnad av förmedlingsorganisatio-

nen givetvis bör ske endast i den mån så påkallas med hänsyn till arbetslöshetsförsäkringens utveckling eller eljest.

Mot socialstyrelsens beräkningar rörande de årliga totalkostnaderna för arbetsförmedlingen i dess fullt utbyggda skick har jag icke något att erinra, ehuru jag anser mig böra framhålla dels att även dessa beräkningar böra betraktas såsom ganska approximativa, dels att ifrågavarande kostnader med hänsyn till skiftande förhållanden på arbetsmarknaden alltid måste komma att i viss mån växla från det ena året till det andra. I likhet med socialstyrelsen och de sakkunniga utgår jag alltså från att de sammanlagda utgifterna för den offentliga arbetsförmedlingen skola komma att, då den nya organisationen blivit fullt genomförd, belöpa sig till omkring 2,700,000 kronor för år.

Beträffande fördelningen av dessa utgifter hava de sakkunniga i sin promemoria räknat med att de sammanlagda kommunala kostnaderna för förmedlingen skulle bliva omkring 900,000 kronor, d. v. s. av ungefär samma storleksordning som för närvarande, medan den återstående årskostnaden, omkring 1,800,000 kronor, skulle gäldas av statsmedel, dock att av sistnämnda belopp blott ena hälften skulle stanna å statsverket, under det att den andra hälften skulle bestridas med avgifter från arbetsgivarna.

Med avseende å kommunernas andel i kostnaderna ifrågasätter jag icke någon ändring i sakkunnigas förslag. Jag förutsätter alltså, att landstingens och i landsting icke deltagande städers sammanlagda kostnader för den offentliga arbetsförmedlingen skola bliva i stort sett desamma som hittills. Att dock på något håll, där förmedlingen hittills varit mindre utvecklad, kan uppkomma viss merkostnad, lärer icke kunna undvikas. Vad angår övriga kostnader framgår däremot av förenämnda proposition (nr 209), att Kungl. Maj:t på min hemställan framlagt förslag till lag angående bidrag från arbetsgivare till bestridande av statens omkostnader för de erkända arbetslöshetskassorna och den offentliga arbetsförmedlingen, vilket förslag i vissa avseenden skiljer sig från de sakkunnigas förslag i ämnet. Enligt det av mig förordade lagförslaget skola de större arbetsgivarna förpliktas att årligen i efterskott erlägga en avgift av 3 kronor per arbetare, varav så stor del, som erfordras för bestridande av statens omkostnader för den offentliga arbetsförmedlingen, dock högst två tredjedelar, skall användas till ersättande av dessa omkostnader. Då statens årliga utgifter för arbetsförmedlingen uppskattats till 1,800,000 kronor samt i arbetsgivarbidrag beräknats komma att inflyta sammanlagt 2,700,000 kronor, innebär detta, att genom de inflytande arbetsgivaravgifterna staten skulle erhålla ersättning för alla sina kostnader för den offentliga arbetsförmedlingen. Beträffande motiveringen till nämnda förslag får jag hänvisa till propositionen (sid. 146). Här vill jag blott ytterligare framhålla, att enligt förslaget lagen skall träda i kraft först den 1 januari 1934 och att förty arbetsgivarna första gången skola erlägga avgifter under år 1935.

Vad härefter angår *anslagsbehovet* för nästa budgetår får jag till en början erinra, att från det nuvarande anslaget till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. utgår — förutom statsbidrag till arbetsförmedlingen — jämväl

avlöning till två befattningshavare hos socialstyrelsen, nämligen till en byråassistent för handläggning av arbetsförmedlings- och arbetsmarknadsfrågor i allmänhet med en lön av 6,660 kronor för år samt till en med praktiska arbetsförhållanden förtrogen biträdande tjänsteman med ett årsarvode av 4,000 kronor. Jag kommer att i annat sammanhang framlägga förslag rörande kostnaderna för avlöning av den ökade personal, som inom socialstyrelsen erfordras i anledning av styrelsens befattning med arbetsförmedlingen, därvid jag å andra sidan kommer att föreslå indragning av befattningen såsom byråassistent samt utbyte av den biträdande tjänstemannabefattningen mot en vanlig amanuenstjänst hos styrelsen, avlönad från anslaget till socialstyrelsens verksamhet. På grund härav behöver alltså icke för nästa budgetår under nu förevarande anslag något belopp beräknas till avlönande av sagda två tjänstemän.

Med hänsyn till i ämnet gällande bestämmelser är det vidare tydligt, att statsbidrag till arbetsförmedlingen måste under budgetåret 1933/1934 utbetalas för hela kalenderåret 1933. Då under sistförflutna budgetår belastningen å ifrågavarande anslag — efter frånräknande av avlöningen till nyssnämnda två befattningshavare — utgjorde omkring 265,000 kronor, torde, med hänsyn jämväl tagen till uteslutandet av sagda befattningshavare, för nämnda ändamål kunna beräknas ett belopp av 260,000 kronor.

Huruvida för statsbidrag till verksamhet efter den 1 januari 1934, alltså efter det de nya bestämmelserna trätt i kraft, nu behöver beräknas något belopp, sammanhänger med frågan angående det sätt, varpå statsbidrag framdeles bör utbetalas till vederbörande arbetsförmedlingsanstalter. Bestämmmelser i detta ämne skola enligt lagförslaget utfärdas av Konungen. Enligt mitt förmenande bör dylik utbetalning lämpligen äga rum halvårsvis i efterskott. Vid sådant förhållande kommer den första utbetalningen enligt de nya bestämmelserna att ske i början av budgetåret 1934/1935 och alltså att icke belasta anslaget för nästkommande budgetår. Det må dock framhållas, att kostnaderna för första kvartalet 1934 enligt min mening ingalunda kunna komma att uppgå till det av socialstyrelsen beräknade beloppet.

Socialstyrelsen har vidare räknat med vissa engångskostnader i anledning av den nya organisationen. Dylika kostnader torde bliva ofrånkomliga. För ändamålet synes dock ett belopp av omkring 40,000 kronor kunna vara tillräckligt. Någon anledning att, såsom socialstyrelsen ifrågasatt, härför upptaga ett särskilt anslag lärer icke förefinnas, utan torde dessa kostnader kunna bestridas från anslaget till den offentliga arbetsförmedlingen. Med hänsyn till organisationskostnaderna torde nämnda anslag böra för nästa budgetår upptagas till (260,000 + 40,000) 300,000 kronor eller 40,000 kronor utöver vad i statsverkspropositionen beräknats. Anslaget synes lämpligen böra erhålla rubriken offentlig arbetsförmedling.

Föredragande departementschefen uppläser härefter det i enlighet med vad förut anförts upprättade förslaget till lag om offentlig arbetsförmedling.

Under åberopande av vad sålunda i det föregående anförts och under framhållande att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen lärer kunna

avlåtas, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid torde gå till ända, innan propositionen kan till riksdagen överlämnas, hemställer härefter föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga det upplästa förslaget till lag om offentlig arbetsförmedling,

dels ock till offentlig arbetsförmedling för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 300,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Karlholm.